

יוצר אחר לר' אורח זצ"ל

אֲשֶׁר צִדְקוֹ כְּהָרִים	אֲשׁוּרָר לְמִשְׁפִּיל וּמְרִים
שִׁיר הַשִּׁירִים (א: א)	אֲחֻלֵּל לְפָנָיו כְּשָׁרִים
בְּמִימֵי בַר נְשִׁיקוֹת	אִיָּה עֲלֹמָה לְהַשְׁקוֹת
לְשִׁקְנֵי מְנַשִּׁיקוֹת (א: ב)	אִזְ עֲנֵדָה עֲנֻקוֹת
רַעַךְ קָרְאָתָם וּבְנִיךְ	בְּהִגְלוֹתֶךָ בְּסִנָּה לְאַמוֹנִיךְ
לְרִיחַ שְׁמֹנִיךְ (א: ג)	בְּרִיתֶךָ הַדְּעָתָ מִמְּכֹנִיךְ
הַפֶּזֶן לְקִרְאָת מוֹרִיךְ	בֶּן סִחְתָּה לְנוֹזִירֶיךָ
מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֶיךָ (א: ד)	בְּרוּחֵי מֶתוֹ עָרִיךְ
מֶר וְלַעֲנָה רְנָה	גֶּן נְעוּל כְּעֵנָה
שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאזָה (א: ה)	גֹּעֵה מְרֵב דָּאָבָה
הַיּוֹתֵי שֵׁם נוֹחֲרָת	גְּרַמְתִּי לְאַרְץ אַחֲרָת
אֶל־תִּרְאֵנִי שְׁאֲנִי שְׁחֲרַחְרָת (א: ו)	גַּם לְקַחְתִּי מִצִּמְרָת

אוצר החכמה

יוצר אחר וגו' — כך כתוב על גבי כתב היד. 1. אשורר למשפיל ומרים — עפ"י שמואל א ב, ז: מוריש ומעשיר, משפיל אף מרומם. צדקו כהרים עפ"י תהלים לו, ז — צדקתך כהררי אל וגו'. 2. אחולל לפניו כשרים — עפ"י תהלים פז, ז: ושרים כחללים כל מעיני בך. שיר השירים — שיהש"ר לפסוק: שיר השירים, שיר שאמרו אותו השרים השוררים שנאמר קדמו שירים אחר נוגנים. 3. איזה — חשק. עלומה — כינוי לכנסת ישראל. במימי בר — בדברי תורה המטהרים את הטמא מטומאתו, ר' תענית ז, ע"א. נשיקות — מנשיקות פיו שהן תלמוד תורה. 4. אז ענדה ענקות — ישראל משולה לבת טובים (שיהש"ר) ולכן ענדה ענקות לשם לוית חן עפ"י משלי א, ט. ענקות לצורך החרוז. ישקני מנשיקות — מנשיקות שנשק לבניו. ואיכן נאמרה? ר' יודא ב"ר סימון אמר, בסיני נאמרה. 5. בהיגלותך — כשנתגלתה השכינה. לאמוניך — לישראל. רעך קראתם ובניך — כינויים לישראל עפ"י שמות ד, כב ותהלים קלט, יז. 6. ממכוניך — ממוקם שבתך עפ"י שמות טו, יז. לריח שמניך — ר' אחא בשם ר' תנחום בר' חייא: שני שמנים הן, שמן כהונה ושמן מלכות. ורבניך אמריך, שתי תורות הן, תורה שבכתב ושבעל פה. בן — הבן, לנזיריך — לנושאי נזירך, לנכבדיך. מוריך — מקביל לנזיריך עפ"י שופטים יג, ה. 8. עריך — שונאיך. משכני אחריך — דרש משכני מלשון המשכה וסילוק שכינה (שיהש"ר) בשל מעשה העגל. 9. כעיוה — השחית. מר ולענה ריוה — עפ"י איכה ג, טו: השביעני במרורים הרוני לענה. 10. גועה — בבכי. דאבה — חולי. שחורה אני ונאזה — שחורה אני במרה שנאמר (שמות טו) וילוונו העם על משה לאמור, מה נשתה? ונאזה אני במרה (שם) ויצעק אל ה' ויורהו וגו'. 11. גרמתי — נטיתי. נוחרת — הרוגה, משורש חר"ר ועפ"י נדה יז, ע"א: כל זמן שנוחרת. 12. גם

מבנות להעביר קהלי	דרך אדירים לנהלי	
הגידה לי (א:ז)	דעת עמי בגורלי	
פי-תבוא להושיעי	דרכיך נא הודיעי	15
אם-לא תדעי (א:ח)	דבר ענוה השמיעי	
ורבים עלו לשישתי	השבית אבלי ושישתי	
לססתי (א:ט)	החיש וגדר הריסותי	
נדמו שסי נדווחיך	הרעשתי כל זנוחיך	
נאו לוחיך (א:י)	העת תפון בכוחיך	20
השלכתי עליו ירב	ורגע ומחץ רהב	
תורי זרב (א:יא)	ולכבדי עמוד להב	
אל הר טובו	ובן בכורו הסביבו	
עד-שהמלך במסבו (א:יב)	וירד על גבו	
זוהרנו ללמוד ולגמור	זבדני קנויית לשמור	25
צרור המר (א:יג)	זמן קטרת לתמור	

לקחתי מצמרת — עפ"י יחזקאל יז, כב: מצמרת הרמה ר"ל בימי המשיח אקח מזרע דוד ואמליכהו בירושלים. אל תראוני שאני שחרחרות — אל תראוני בשחרחרותי. לשון חרחור ומדון עפ"י הערוך. 13. דרך אדירים — דרך המלך. מבנות — מכל בנות. להעביר — לשון העתקת מקום. 14. דעת עמי בגורלי — תמים דעות עמי וגורלי עפ"י איוב לו, ד. הגידה לי — כל אלה. כל מה שהוזכר בטורים 13-14. 15. דרכיך נא הודיעי — עפ"י שמות לג, יג. כי תבוא להושיעני — עפ"י תהלים עא, ג. 16. דבר ענוה — עפ"י תהלים מה, ה. אם לא תדעי — סופך שיש לך לידע (מדברי הקב"ה למשה). 17. השבית אבלי ושישתי — עפ"י הושע ב, יג. לשישתי — לשמחתי. אמר הקב"ה כשם שששתי על המצרים לאבדן בים כך ששתי לאבד שונאיהם של ישראל. ומי גרם להם להינצל, בזכות התורה שעתידין לקבל מהקב"ה. 18. החיש — זירז. וגדר הריסותי — עפ"י עמוס ט, יא. לסוסתי — לקראת סוסי פרעה כדי להשמידם. 19. זנוחיך — בני ישראל עפ"י תהלים ס, יב. שוסי נדווחיך — מסיתי ישראל נדמו. נדווחיך — עפ"י ישעיה יא, יב. 20. בכוחיך — בכוחותיך שלך תיוושעי עפ"י שופטים ו, יד. נאו לחיך — שיהש"ר לפסוק, נאו לחיך בתורים: בשתי תורות, שבכתב ושבעל פה. 21. ורגע — והרגיע את הים. ומחץ — עפ"י איוב כו, יב. רהב — כינוי למצרים. השלכתי עליו ירב — עפ"י תהלים נה, כג. 22. עמוד להב — כדי שלא יוכלו האויבים לקרב לישראל ולהרע להם. ויהי הענן אור לישראל וחושך למצרים. תורי זרב — "תורי זרב נעשה" זו ביזת הים. 23. ובן בכורו — ישראל. הסביבו — עפ"י שמות יג, יח. אל הר טובו — לקרבם אל הר סיני. 24. וירד ה' על גבו — במורד הר סיני. עד שהמלך במסבו — עד שהקב"ה ברקיע, נתנו ישראל ריח רע ואמרו לעגל: אלהיך ישראל. 25. זבדני — בראשית ל, כ. קנויית — כינוי לישראל עפ"י שמות טו, טז. לשמור — ולקיים מצוות הקב"ה. זוהרנו — הוזהרנו. ללמוד — את התורה מתוך הצער, שלאחר חטא העגל. 26. זימן — יעד. קטורת — בשמיו. לתמור — לעלות למעלה עפ"י הפיוט "תמים פעלך" שחרית לרה"ש. צרור המור — כינוי לשכינה עפ"י תרגום הפסוק, וכן בשיה"ש זוטא.

זנחתי אותות ספר	רגז למחותי מספר
זכרני בזכות סופר	אשפל הכפר (א: יד)
חשך חשכתי מזונתי	חורתי להקראות בתולתי
חתני כמאז לחפתי	הנך יפה רעיתי (א: טו)
חרב גאונה ענדי	בצלו לקרבי ולאוגדי
חבבתי והאמרתי לדודי	הנך יפה דודי (א: טז)
טהור חכם הרזים	רצה להשמין רזים
טבס מכון ארזים	קורות בתינו ארזים (א: יז)
טכסי צנור וצלצלת	רני בת ותצלצלת
טרפי הצל ממפצלת	אני חבצלת (ב: א)
יקרה נמהרה בצחיחים	בנאחזה בצלצל חחים
יודע שאורה כבחוחים	כשושנה בין החוחים (ב: ב)
יחד אלוף נער	יעורתו מעפר להתנער
יחסה בלבנון יער	כתפוח בעצי היער (ב: ג)

27. זנחתי — דחיתי והרחקתי. אותות הספר — האותות שבספר התורה. רגז למחותי מספר — עפ"י שמות לב, לג: ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי. 28. זכרני בזכות סופר אשכול הכופר — זכרני בספר החיים וכפר עוונותי. אשכול הכופר — זה יצחק שנכפת על המזבח כאשכול. הכופר — שמכפר עוונותיהם של ישראל (שיהש"ר) 29. חשך חשכתי מזונותי — הרחקתי חטאיי וטיהרתי עצמי עפ"י יחזקאל מג, ט: עתה ירחקו את זנותם ופגרי מלכיהם ממני ושכנתי בתוכם לעולם. להיקראות בתולתי — בת ישראל כשרה עפ"י ירמיה לא, כ. 30. חתני כמאז לחופתי — עפ"י תהלים יט, ו. הנך יפה רעיתי — כדרך שחתן מקלס לכלתו. ושיהש"ר לפסוק: הנך יפה בעוה"ז והנך יפה בעוה"ב. 31. חרב גאווה ענדי — כדי שיתכחשו אויבך לך עפ"י דברים לג, כ"ט. 32. והאמרתי לדודי — עפ"י דברים כו, יז. הנך יפה דודי — הכלה קילסתו בלשון פשוטה. 33. חכם הרזים — כינוי להקב"ה עפ"י ברכות נח ע"א: ברוך חכם הרזים. להשמין — לרוות עפ"י ישעיה ו, י. רזים — כינוי לישראל. 34. טיכס — זימן ויצר. ר' ח. ילון ז"ל, פרקי לשון, תשל"א, עמ' 416-417. מכון ארזים — כינוי לבית המקדש עפ"י שמואל ב' זז, ו. ושם ז, ב. קורות בתינו ארזים — רמז לבית המקדש עפ"י שיה"ש זוטא א, יז. טכסי — העטרי. צינור וצלצלת — בכלי שיר כדרך שנוהגין בחתונות צנ"ר במחברת בן סרוק פירושה כלי זמר ור' נ. אלוני, מספרות ימי הביניים, תש"ה, עמ' צד. רני בת ותצלצלת — עפ"י צפניה ג, יד. 36. טרפי הוצל ממפצלת — עפ"י תהלים קכד, ו. ממפצלת — משסיעה. אני חבצלת — שיהש"ר לפסוק: אמרה כנסת ישראל אני היא וחביבה אני, אני היא שחבבני הקב"ה מע' אומות. 37. יקרה ונמהרה — כנסת ישראל. בצחיחים — במדבר. בצלצל — בקוצים. 38. כבחוחים — בין הגויים. כשושנה בין החוחים — כך ישראל בין אומות העולם. ופי' גאולתם של ישראל היתה קשה לפני הקב"ה ור' להלן. 39. יחד — משורש חד"ת ופי' השב דבר לקדמו. אלוף נער — אלוף נעורים, כינוי להקב"ה עפ"י משלי ב, יז. מעפר להתנער — עפ"י ישעיה נב, ב. 40. יחסה בלבנון יער — עפ"י דברי הימים ב' ט, טז, והכוונה לבית המקדש. כתפוח בעצי היער — מה התפוח זה ניצו קודם לעליו כך ישראל בסיני הקדימו עשייה לשמיעה.

מִן לְשִׁמְרָנוּ כְּעֵין	כָּל־הַגּוֹיִם כְּאֵין
הַבִּיאֲנִי אֶל־בֵּית הַיֵּין (ב:ד)	כָּל־לִי חֲמוּשׁ זֵין
תִּיקוֹן לְבָאִי בּוֹשָׁשׁוֹת	כּוּוֹן לְאַהֲבִי אֲשִׁישׁוֹת
סִמְכוּנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת (ב:ה)	כְּבּוֹאֲנָה כָּלִי לְחֹשָׁשׁוֹת
תּוֹךְ צוּלָה הַפְּרִישִׁי	לְעֵין עֶבֶר בְּרֹאשִׁי 45
שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי (ב:ו)	לְכָל יוֹם לְהַדְרִישִׁי
יָמִין וְשְׂמָאל תּוֹרְתְכֶם	לֹא תַסּוּרוּ אֶתְכֶם
הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם (ב:ז)	לְבִלְתִּי רוּם לְבוֹתְכֶם
הָרִים דִּלְג יְדִידִי	מִצָּרָה שְׂוֹעַתִּי לְדוּדִי
קוֹל דּוּדִי (ב:ח)	מִהֵר צֹעָה לְחַדְדִי 50
חֲסִנִּי נַחֲלַת צָבִי	מִקֶּדֶם כְּהַנְחִיל הַצִּיבִי
דוּמָה דּוּדִי לְצָבִי (ב:ט)	מִנְעֲנִי לְשִׁקֵּץ עֲצָבִי
זוּלַל עִם כָּלִילִי	נֶאֱמַן בֵּית זְבוּלִי
עָנָה דּוּדִי וְאָמַר לִי (ב:י)	נְהַלִּינִי אֶל גְּבוּלִי
קָפֶץ וְיָמָה לְכָר	נֶאֱמַם וְשָׂאג לְהַתְעַבֵּר 55

41. כל הגויים כאין — נגדו עפ"י ישעיה מ, יז. מן — מלשון מנה, יעד. לשמרנו כאין — עפ"י תהלים יז, ח.
42. כללי — השלימני. חימוש זיין — דברי תורה. א"ר שמעון בר נחמן משלו דברי תורה בזיין. מה הזיין הזה מתקיים לבעליו בשעת מלחמה כך דברי תורה מתקיימים עם מי שעמל בהן כל צרכן (שיהש"ר א, טז). מה חרב שהיא אוכלת משני צדדיה כך תורה נותנת חיים בעוה"ז וחיים לעוה"ב (שם, שם). הביאני אל בית היין — הביאני אל סיני. שיהש"ר לפסוק וכן בתרגום. 43. כיוון — בכוונת הלב. לאוהבי אשיות — לאוהבי יין עפ"י הושע ג, א ופי' לפונים אל אלהים אחרים. תיקון — אפילו אדם צריך תיקון, כל שכן באי בוששות — הבאים לידי עבירה ומתביישים בה. ר' ברכות יב ע"ב. 44. בלי לחוששות — חוששות מלשון חושש בשינוי, חושש במתניו וכיו"ב כלומר במיחושים שונים (משנה שבת יד, ד). סמכוני באשיות — בשתי אשיות: באש של מעלה ובאש של מטה, ד"א תורה בכתב ותורה בפה (שיהש"ר לפסוק). 45. תוך צולה — מתוך מעמקים. 46. שמאלו תחת לראשי — אלו לוחות הראשונים (שיהש"ר לפסוק). 47. לא תסור אתכם וגו' — עפ"י דברים ה, כט. 48. לבלתי רום לבותיכם — עפ"י דברים יז, כ. השבעתי אתכם — הפסוק נדרש בתרגום שיה"ש: גזירת ארבעים שנות הנדודים במדבר. 49. מצרה שיוועתי לדודי — עפ"י יונה ב, ג. הרים דלג — הקב"ה, עליו נאמר: מדלג על ההרים, כי אינו מביט בחשבונותיהם של ישראל בנדודיהם במדבר. 50. מיהר צועה — עפ"י ישעיה נא, יד. קול דודי — זהו משה (שיהש"ר לפסוק). 51. הציבי — עפ"י תהלים מא, יג. כלומר מלשון "ותציבני לפניך לעולם". נחלת צבי — ארץ ישראל עפ"י ירמיה ג, יט: ואתן לך ארץ חמדה נחלת צבי. 52. לשקץ — מלשקץ, מלחעב. דומה דודי לצבי — מה זה צבי מדלג מהר להר ומבקעה לבקעה... כך הקב"ה קפץ ממצרים לים ומים לסיני ומסיני לעתיד. 53. נאמן — כנוי למשה. בית זבולי — כינוי לבית המקדש עפ"י מלכים א' ח, יג. 54. נהליני — עפ"י תהלים לא, ד. אל גבולי — אל נחלתי. 55. להתעבר — להתקצף. ומה לבר — ומה

לישראל.

נִכְבְּדוֹת בָּהּ יִדְבָּר	פִּי־הִנֵּה הִסְתּוֹ עֶבֶר (ב:יא)
סְבוּאָה הִתְרַעֲלָה לְהִמָּרֵץ	בְּצוּאָה עוֹז לְהִתְעַרֵץ
סוּגַר עָרָה לְתִירֵץ	הִנְצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ (ב:יב)
סַעְרָה כְּנִיתָן פּוּגִיָּה	תַּחְרוּת קָרַח מִלְמוּגִיָּה
שְׁרוֹת תּוֹפְפוּ מִתַּעַנְגִּיָּה	הִתְאַנָּה חֲנוּטָה פּוּגִיָּה (ב:יג)
עֶקֶשׁ קוֹדֵשׁ כִּילַע	וּנְפֹשׁ פִּקְלַע תִּקְלַע
עָנָה אֶל סֹלַע	יוֹנָתִי בְּחֲגוּי הַסֹּלַע (ב:יד)
עֲתַרְתִּי לְמַשִּׁיב מַמְצוּלִים	רָצִיו כִּיד מְחַבְּלִים
עָנָה גֵּאוֹן מוֹלִים	אֲחֻז־לָנוּ שׁוֹעֲלִים (ב:טו)
פָּנָה דֶּרֶךְ לְדִגְלִי	הִפֵּךְ אוֹיְבִי קָדְלִי
פִּתְלָתַל וְעֶקֶשׁ לְהַבְדִּילִי	דוּדִי לִי (ב:טז)
פָּתַח אוֹצְרוֹ לְהַפּוֹחַ	וַיִּבְעֶר אֵשׁ בְּמַפּוֹחַ
פְּסוּחִים לִלְקֹט כֶּסֶפּוֹת	עַד שִׁיפּוֹחַ (ב:יז)
צוֹנַחְתִּי בְּעוֹן עֶקְבִי	יִטְפוּ עוֹרְקֵי בִשְׁכְּבִי
צִהְרִי כְּנֹדֶעַךְ לְכִבִּי	עַל־מִשְׁכְּבִי (ג:א)

56. נכבדות בה ידובר — הכוונה לירושלים עפ"י תהלים פזג. כי הנה הסתו עבר — עפ"י שיהש"ר לפסוק: אלו ארבע מאות שנה שנגזרו על אבותינו במצרים. כך גם בתרגום שיה"ש. 57. סבואה התרעילה להמרץ — שיכורה ומורעלת ניסתה להתגבר. בצוארה — על צוארה ככלי ברזל (=סוגר). 58. הנצנים נראו בארץ — שיהש"ר לפסוק: הנצחונות נראו בארץ. איזה? זה משה ואהרן. וכך גם בתרגום יונתן. 59. סוערה — כינוי לישראל עפ"י ישעיה נד,יא עניה סוערה. פוגיה — הפסקות. תחרות — מריבות. 60. שרות תופפות — עפ"י תהלים סח,כו, עם שיכוך המריבות עלמות מתופפות מתוך עונג. התאנה חנטה פגיה — שיהש"ר לפסוק: אלו סלי ביכורים. 61. עוקש קודש כילע — עפ"י משלי כ,כה. ולשון יל"ע פירוש השחתה. תקולע — תושלך (בפיוט "תמיד תתלונן"). 62. יונתי בחגוי הסלע — שיהש"ר לפסוק: למה היו ישראל דומין באותה שעה? ליונה שברחה מפני הנץ ונכנסה לנזקיק הסלע ומצאה שם הנחש מקנן ונכנסה לפנים... מה עשתה היונה? התחילה צווחת... כדי שישמע לה בעל השוכך ויבוא ויצילה. מהי יונה בחגוי הסלע? אמר ר' יוחנן אמר הקב"ה, קורא אני לישראל יונה. 63. למשיב ממצולים — התפללתי להקב"ה, עפ"י תהלים סח,כג. ביד מחבלים — ביד משחיתים. 64. גאון מולים — כינוי לירושלים ולבית המקדש עפ"י עמוס ו,ח. מולים — נימולים, כינוי לישראל. אחזו לנו שועלים — תקפו אותנו עמלק. 65. הפך אויבי קדלי — הפך אויבי ערפי. 66. פתלתול ועקש — עפ"י דברים לב,ה. להבדילי — הבדיל אותי לטובה. דודי לי — הוא לי לאלהים ואני לו לאומה. 67. פתח אוצרו — ירמיה נ,כה. להפוח — לעורר זעם ומריבות. במפוח — כלי לפחת בו באש עפ"י ירמיה ו,כט. 68. פסוחים — שפסחו עליהם ולא נגעו בהם. כספוח — כנגע עפ"י הפיוט "אהוביך", יוצר לשבת חומה"פ. עד שיפוח — לשון פיחה, הפחה ורוח המפריש ומחלק בין דבר לדבר (שי"ר). 69. צונחתי בעוון עקבי — חטאתי בשל התנשאותי. יטפו עורקי בשכבי — עפ"י איוב ל, יז. 70. צהרי — לשון נוגה אור. כנדעך לכבי — שלהבת האור לפני היכבותה. על משכבי — אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע לשעבר היית מאיר לי

גְּדוֹר פֶּרֶצָה לְקוֹמָנָה
 אָקוּמָה נָא (ג:ב)
 דְּפִיתִי בִיד גְּמָרִים
 מְצֹאוֹנֵי הַשְּׁמָרִים (ג:ג)
 לֹא חָרַס כְּהַשְׁבֵּרְתִּי
 כְּמַעֲט שְׁעִבְרְתִּי (ג:ד)
 בְּלִי עוֹד צֹאתְכֶם
 הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם (ג:ה)
 מִרְאָה לְפַעֲלָה
 מִי זֹאת עֲלָה (ג:ו)
 צוּד יְצוּדָנָה לְהַנְטוֹתוֹ
 הִנֵּה מִשְׁתּוֹ (ג:ז)
 וְלוֹחֲמִים בְּאֵשׁ חָרֵב
 כָּלֶם אֲחוּזֵי חָרֵב (ג:ח)
 וַיִּכֶן בְּתוֹכָהּ מִגְדָּלוֹ
 אֲפִירְיוֹן עָשָׂה לוֹ (ג:ט)
 תַּחַת צִלּוֹ לְאֶסֶף
 עֲמוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף (ג:י)

צִיּוֹן לְרֹאשׁ תְּשִׁימָנָה
 צָבִי מִשְׁנָה לְשִׁלְמָנָה
 קִבְּעֵתִי מִמַּתִּיק מָרִים
 קַחוּנִי וְסִלוּנִי כְּעַמָּרִים
 קִדְרְתִּי לִיד הַדְּבָרְתִּי
 קִמַּמְתִּי וְהַדְּבָרְתִּי כְּהַסְבֵּרְתִּי
 רְצוּנִי אִם עֲשׂוֹתְכֶם
 רְבוּ וּפְרוּ בְּשֹׂאתְכֶם
 רְוֵה בְּאֶהְבִּיָּהּ בְּעוֹלָה
 רַחֲבָה וְנִסְבָּה לְמַעֲלָה
 שָׁכֵן לְבֵיתָהּ לְעֲטוֹתוֹ
 שְׁלִישִׁיָּה בְּלִקְחָהּ הַשְׁתּוֹ
 שְׁחוּזִים כְּפִיפִיּוֹת חָרֵב
 שׁוֹמְרִים סְבִיבָה מְלֵהֲתִחָרֵב
 תִּימָן וְהִיכָן לוֹ
 תְּרֹזָה וְאֵלּוֹן פָּעֵלוֹ
 תָּשֵׁב עֲדוּיָהּ מִלְכָּסָף
 תָּאֵב דְּדִיךְ לְחֹסֶף

75

80

85

בין לילות ללילות... ועכשיו שישנתי לי מן התורה ומן המצוות נסמכו לי לילות ללילות (שיהש"ר לפסוק). 71.
 ציון — כינוי לעם ישראל. לראש תשימנה — לראש גויים עפ"י תהלים יח, מד. גדור פרצה לקומנה — עפ"י
 עמוס ט, יא. 72. צבי — כינוי לארץ ישראל. 73. קבעתי — לשם חוק ומשפט. ממתיק מרים — עפ"י שמות
 טו, כה. דוכיתי — נשברתי ביד האויבים. 74. סילוני — רמסוני. 75. קדרתי ליד הודברתי — עפ"י ירמיה
 ח, כא. 76. כהוסברתי — כי סברתי. כמעט שעברתי — מן העולם. 77. אם עשותכם — יען עשותכם עפ"י
 ירמיה ז, יז. צאתכם — מארץ מצרים. 78. רבו ופרו — עפ"י בראשית א, כח והיפוך סדר המלים לצורך
 האקרוסטיכון. פרו ורבו לאחר שלושת ימי ההגבלה. בשאתכם — בנישואיכם. 79. ריווה באהביה בעולה —
 כדי לרוות את ישראל באהבה. מר אהלים — עפ"י שיר השירים ד, יד. 80. רחבה ונסבה למעלה — יחזקאל
 מא, ז. מי זאת עולה — שיהש"ר לפסוק עילויה מן המדבר... משכן מן המדבר. 81. שכן לביתה לעטותו —
 עפ"י יהושע כב, יט. צוד יצודנה להנטותו — עפ"י תהלים קמ, יב. 82. שלישיה — האבות. רמז לאבות שעמדו
 עם משה בתפילה כדי להעביר את גזירת ההשמדה שלאחר חטא העגל. 83-84. גיבורי ישראל על המשמר. ושמא
 זה רמז לבני לוי שנלחמו לצדו של משה. באש חורב — אש סיני. מלהתחרב — כדי שלא יחרב ההיכל. 85-86.
 קרייה במשכן. 85. תימן והיכן לו — עפ"י שמות כו, לה, על צלע המשכן תימנה. ויבן בתוכה מגדלו — עפ"י
 ישעיה ה, ב. והיפוך סדר המלים לצורך החריזה. 86. תרזה ואלון — ישעיה מד, יד. אפריון עשה לו — שיהש"ר
 לפסוק: ר' עזריה בשם ר' יהודה בר' סימון פתר, קרייה במשכן. 87-88. עמודי המשכן. 87. תשב עדויה — גמול
 שי להימן / מלאכי, צבי - דוד, יונה {עמוד 99} (755275)

סילוק

צָאֲנָה וּרְאָנָה (ג: יא)	90
אַרוֹסַת בַּת נְדִיבִים	
בְּצִאתָה מִיַּד עוֹלָבִים	
רְדוֹת בָּמִים רַבִּים	הֶנָּךְ יָפָה (ד: א)
הַדָּקָה הַמּוֹן רַבִּים	
מְאִירוֹת וּמִצְחָצְחוֹת פְּחָלָבִים	שְׁנִיךְ (ד: ב)
הַגּוֹת אֵשׁ לְהַבִּים	
מִשְׁפָּלַת נוֹתְנַת לְחַבּוּבִים	כָּחוּט הַשְּׁנִי (ד: ג)
כְּקִבְלָה רַבָּרִים עֲרָבִים	
וְאַלְף הַמֶּגֶן סְבוּבִים	כְּמַגְדֵּל דָּוִיד (ד: ד)
נַעֲמוּ דוֹדֶיךָ וְטוֹבִים	
הַתְּרִיתִי מֵהֶם רַבִּים	שְׁנֵי שְׁדִיךְ (ד: ה)
אֵל תִּגְעוּ לְחַבִּיבִים	
וְבָדָה אֶרֶץ וְכְרוּבִים	עַד שִׁפְפוֹת (ד: ו)
רַבָּדָה דָּר כְּרוּבִים	
חִפְצֵי לְגִלוֹת אֲהָבִים	כָּלֶךְ יָפָה (ד: ז)
בּוֹאֵי נִתְעַלְסָה בְּאֲהָבִים	
רְאִיתִיךָ בְּאֵשׁ חֲצוּבִים	אֹתִי מְלֻכָּנוֹן (ד: ח)
רָצִי בַת חֲשׁוּבִים	

לישראל. מלכסף — מלהיות מבוישת ור"ל החזר לה את כבודה. תחת צלו — של הקב"ה. לאסוף — לקבל. 88. תאב דודיך — תאבה לאהבתך. לחסף — לגלות כלפיה עפ"י הפיוט "שבטייה" "וצר לשביעי של פסח, עמודיו עשה כסף — שי"ר לפסוק: אלו העמודים (שלמשכן). 89. צאנה וראנה — לשמוע שבחי בת ישראל משוחררת. ארוסת בת נדיבים — בת ישראל מאורסת. 90. מיד עולבים — מידי מחללי כבודה עפ"י יומא כג ע"א. 92. הדקת המון רבים — עפ"י מיכה ד, יג. 93. כחלבים — לצורך החרוזה. 94. הגות אש להבים — בחינת והיה אור ישראל לאש וקדושו ללהבה, ישעיה יז. 95. כחוט השני — שיהש"ר לפסוק: אמר להם הקב"ה רחישת פיך חביבה עלי כחוט השני. 96. דברים ערבים — דברי תורה ור' ירושלמי, סנהדרין כח, א. 97. כמגדל דוד — שיהש"ר לפסוק: זה בית המקדש. ואלף מגן — שיהש"ר ד, ד. סבובים — תלויים מסביב. 98. נעמו דודיך וטובים — עפ"י שיה"ש א, ב. 99. שני שדיך — אלה משה ואהרן. מה השדיים הללו הודה והדרה של אישה כך משה ואהרן הודו והדרו של ישראל (שיהש"ר לפסוק). התריתי — הזהרתי. 100. לחביבים — בכוהנים. חביב — כהן גדול. שיהש"ר לפסוק: אין לנגוע במשה ואהרן שלא נבראו אלא לתורה ולכבודן של ישראל. 101. זובדה — לשון דיבוק וחיבור. ור' מ. זולאי, עיוני לשון בפינוי ייני, ידיעות המכון לחקר השירה העברית, כרך ששי, תש"ו, עמ' קצב-קצג. 102. ריבדה — הציע. דר כרובים — כינוי להקב"ה. 104. נתעלסה באהבים — משלי ז, יח.

105. באש חצובים — עפ"י תהלים כט, ז: קול ה' חוצב להבות אש. 106. בת חשובים — בת ישראל נכבדה

בלא פנת לרהבים	לבבתיני אחתי בלה (ד:ט)
יאשרוה בנות סביבים	מה יפיו דידך אחתי בלה (ד:י)
מעלותיך כעלית עבים	נפת תטפנה שפתותיך (ד:יא)
תשוב בלי עצבים	גן נעול (ד:יב)
תנותך לפני מקריבים	שלחך (ד:יג)
לשירו שירות ערבים	גרד וכרפם (ד:יד)
העת נתן להרחיבים	מעין גנים (ד:טו)
חרות לבת חביבים	עורי צפון ובואי תימן (ד:טז)
זרם מים ממעונים	
קדוש להנטיעם עדנים	
ומר נוטפים מתנים	
אדורה בשבעים פנים	
מבאר חפרוה סגנים	
צחות חטאי שנים	
בכל דרך ופנים	
תשורי מנחת שמנים	

110

115

120

ומכונדת. בת — בתולת ישראל. 107. לבבתיני וגו' — שיהש"ר לפסוק: אמר הקב"ה לב אחד היה לכם במדבר ונתתם לי שני לבבות...באחד בהקמת המשכן...באחד בענק מצוארונך, זה משה. בלא פינת לרהבים — ולא פנה אל רהבים (תהלים מה) רהבים — לשון גסות (רש"י, שם). 108. יאשרוה בנות סביבים — עפ"י שיה"ש וט, ראוה בנות ויאשרוה. בנות סביבים — בנות ירושלים (שהרים סביב לה). 109. מעלותיך כעלית עבים — בחינת "הבונה בשמים מעלותיו" (עמוס טו). 110. תשוב בלי עצבים — בחינת ולא יוסף עצב עמה, (משלי יכב). 111. נפת תטפנה שפתותיך — על פי שיה"ש זוטא לפסוק: זה משיח הצדיק שהוא עומד מיהודה. ד"א זה משיח מלחמה שהוא עומד מיוסף, ואינם מקנאים זה לזה. תנותך לפני מקריבים — עפ"י ויקרא רבה, כב,ה: אמר הקב"ה יהיו מקריבין לפני בכל עת קרבנותיהם באהל מועד ויהיו נפרשים מע"ז והם ניצולים. 113. גן נעול — שיה"ש זוטא לפסוק: זה הקץ שהיה נעול לישראל. העת ניתן להרחיבים — עפ"י בראשית כו,ככ. 115. שלחך — מלשון "שילוח" והוא רומז לישראל בצאתם ממצרים. זרם מים ממעונים — עפ"י ישעיה כח,ב. ממעונים — משמיים. 116. קדוש — כינוי להקב"ה. להנטיעם — בארץ ישראל. עדנים — עפ"י דניאל ז,כה. 117. נרד וכרכום — בני ישראל, מופים וחשוכים כמו בשמים טובים. מר נוטפים מתנים — נוטפים בושמה של תורה. 118. אדורה — תורה. בשבעים פנים — ע' פנים בתורה, במדבר רבה יג,טו. 119. מעין גנים — שיה"ש זוטא: זה המעין שהמקום עתיד לטהר את הצדיקים. מבאר חפרוה סגנים — עפ"י במדבר כ,יח. 120. צחות חטאי שנים — עפ"י ישעיה א,יח.

121. עורי צפון ובואי תימן — שיהש"ר לפסוק: לכשיתעוררו הגלויות. 122. תשורי מנחת שמנים — עפ"י

וְאַעְרוֹךְ שָׂרִים נִגְנִים	בְּאֵתִי לִגְנִי אֲחֹתִי כָלָה (ה:א)
רָבְדוּ בְּמַכּוֹת צוּעֲנִים	
הִקְצִינִי בֵּין סוּגִים	אֲנִי יִשְׁנָה (ה:ב) 125
וְנִהְלֵנִי לְהַר סִינִים	
יּוֹצֵגְתִּי לְדִירַת צָפְעוֹנִים	פִּשְׁטֹתִי אֶת־כְּתָנֹתִי (ה:ג)
גַּם כְּהַבְנִיתִי לַהֲוֹנִים	
דַּח אֲדָמִים לַהֲלַבִּינִים	דוּדִי שָׁלַח יָדוֹ (ה:ד)
לְהַסִּיר מִכְּשׁוֹל מִנְּאֻמָּנִים	130
בְּשׁוּבִי לְמִמְתָּקֶת לְעֵנִים	קִמְתִּי (ה:ה)
מִתַּנַּת יִקְרָה מִפְּנִינִים	
צֵאתִי לְאֲדוֹן אֲדוֹנִים	פָּתַחְתִּי (ה:ו)
וּבִקְשָׁתִיו נֶעְבֵּר וְדִינִים	
וּשְׁאֲלוֹנִי חֲצִיָּהֶם שְׁנוּנִים	מִצָּאֲנִי (ה:ז) 135
חֲתָמְרִי בַּחֲוָרָה מִשְׁמָנִים	
וְתִגִּידוּ לְרוּעָה אֲמוֹנִים	הִשְׁבַּעְתִּי (ה:ח)
בְּחָלָה בַּת בַּחֲוֹנִים	
מִתְאַנְתּוֹ חֲשִׁקֶת כְּבִינִים	מִה־דוּדָךְ מְדוּד (ה:ט)
עֲצוּרָה לְכוּדָה בְּצִינִים	140

ישעיה כח, ד. 123. באתי לגני אחותי כלה — שיהש"ר לפסוק: ר' עזריה בשם ר' יהודה ב"ר סימון: משל למלך שכעס על מטרונה והוציאה מתוך פלטין שלו, ואחר כך ביקש להתרצות לה... כך לשעבר היה הקב"ה מקבל הקרבנות מלמעלה, עכשיו הוא מקבלם מלמטה; הה"ד: באתי לגני אחותי כלה. שרים נוגנים — תהלים סח, כו. 124. רובדו — לשון שיבוח. במכות צוענים — מכות מצרים. 125. אני ישנה — שיהש"ר לפסוק: אני ישנה מן הקץ ולבי ער לגאולה. בין סונים — בין מצרים. 126. להר סיני — הר סיני. 127. פשטתי את כותנתי — שיהש"ר לפסוק: יום שנודווג להם נבוכדנאצר הרשע לישראל פשט מהם שני לבושים, לבוש כהונה ולבוש מלכות. לדירת צפעונים — עפ"י ישעיה יא, ח. 129. דודי שלח ידו — הקב"ה שלח זרועו לגאול אותם. דח — לשון דחה. אדומים להלבנים — להלבין חטאותיהם. 130. להסיר מכשול — עפ"י ישעיה נז, יד. מנאמנים — מישראל. 131. בשובי — בתשובתי. לממתקת לענים — לשכינה ושיהש"ר לפסוק: קמתי אני לפתוח לדודי, קמתי אני ולא אומות העולם... לפתוח לדודי לתשובה. 132. מתנה יקרה מפנינים — מתן תורה. 133. לאדון אדונים — להקב"ה. 134. ובקשתיו — ולא מצאתיו. נעבר — לשון עברה כנגד דינים — מצוות. 135. מצאוני — השומרים. חציהם — של השומרים, ר"ל, לגיונות שהם אומות העולם. בחורה משמנים — כינוי לכנסת ישראל. 137. לרועה אמונים — כינוי להקב"ה. 138. בת בחונים — בת ישראל, עפ"י פסחים פז, ע"ב ישראל שהן בני בני בחוני, בני אברהם, יצחק ויעקב ור"ל בת ישראל בחלה באלוהיה. 139. מה דודך מדוד — שיהש"ר לפסוק: מה אלוה הוא מאלוהות. מתאותו חשכת כבינים — קשה, ושמא טעות כאן. 140.

שְׁחוּ מִכָּל הַמוֹנִים	מֶה־דוֹדְךָ מְדוּד (ה:ט)
יַחַד נִבְקְשָׁנוּ כְּנֻבֹנִים	
מִבְּלִי לוֹ דְּמִיוֹנִים	דוּדֵי צַח (ה:י)
יִגְוְרוּ מִשְׁאֲתוֹ סְגָנִים	טָבוּ פְּלִי לְחֻשְׁבוֹנִים
אֲדִירִים הָעֶמֶיד פְּאָבָנִים	מִסִּיר שְׁפָה לְנֶאֱמָנִים 145
נַעֲרָץ וְנִשְׁגָּב בְּשִׁנְאָנִים	מִצּוֹלוֹת מִים הַזִּידוֹנִים
זִיוו כְּקֶשֶׁת עֲנָנִים	חֵן שְׁפֹתוֹתָיו שׁוֹשְׁנִים
קִדְשׁוֹהוּ חַיֹּת וְאוֹפָנִים	
(המאיר)	

אופן

תְּכָלִית חוֹקֵר וְהַעִים	רֹאשׁוֹ (ה:יא) תַּעֲטֹר כְּתָר נָעִים	
שֶׁת סִכְתּוֹ אֶל רְקִיעִים	שְׁאִין כְּמֹהוּ מְרַעִים	150
רִפְדָּה לְמַפְרִיחַ נְטִיעִים	רוּחַ תָּלָה בְּאֶזְרוּעִים	
קִדְשֵׁת שְׁלֹשׁ מִשְׁמִיעִים	קִדְשִׁין מֵאִמָּתוֹ זָעִים	
צְבֹאוֹתָיו מְשַׁלֵּג סוֹעָרִים	עֵינָיו (ה:יב) צוֹפוֹת מֶה בְּסִתְרִים	
פְּלוּסִים חֲצוּבִים וְנִשְׁעָרִים	פְּנִיָּהֶם כָּאֵשׁ בּוֹעָרִים	

בצנים — בין החוחים עפ"י משלי כב, ואלה אומות העולם. 141. שחו מכל המונים — עפ"י שיה"ש וזוטא: הכשרים שבאומות אומרים לישראל: למי שאתם עובדים, נלך עמכם וכן ההמשך בטור 142 יחד נבקשנו כנבונים. 143. דודי צח — צח לי בארץ מצרים. מבלי לו — ואין דומה לו. 144. לחישבוני — במקום לחשבונו עפ"י דברי הימים ב', כו, טו, תחבולה, אמצאה. 145. מסיר שפה לנאמנים — איוב יב, כ. אדירים העמיד כאבנים — עפ"י שמות טו, ח. 146. מים הזידונים — תהלים קכד, ה. בשנאנים — על המלאכים. 147. חן שפתותיו — עפ"י משלי כב, יא. כקשת עננים — עפ"י יחזקאל א, כח. 149. ראשו תעוטר כתר נעים — על ידי סנדלפון. ר' חגיגה י"ג ע"ב. תכלית חוקר — איוב כח, ג. 150. שת סוכתו — מעונו שבו כיתות של מלאכי שמים שאומרות שירה, חגיגה יב, ע"ב ור' מדרש כונן, ילינק, בית המדרש ב', 24. 151. באזרועים — בזרועותיו. ריפדה — את סוכתו. למפריח נטיעים — עפ"י חגיגה ג, ע"ב: מה נטיעה זאת פרה ורבה אף דברי תורה פרין ורבין (ללומדי תורה). 152. קדישין — מלאכי עליון. קדושת שלוש משמיעים — עפ"י ישעיה ו, ג. ור' שמות רבה ג, טו. 153. עיניו צופות מה בסתרים — כי הוא יודע תעלומות לב, תהלים מד, כב. צבאותיו — צבאות השמים. משלג — השלג היה חומר בראשית ושימש לבריאת העולם והוא נמצא מתחת לכסא הכבוד. ר' פרקי דרבי אליעזר הגדול, פרק ג. 154. פניהם כאש בוערים. פלוסים וגו' — עפ"י שמות רבה טו וישעיה יג, ח. ונשערים — ר' תהלים נג.

עתיק-יומין מִפְּאָרִים	155
שָׂרְפִים מִמַּעַל סְדוּרִים	
לְחִיּוֹ (ה: יג)	נֹרָא אֵשׁ לְהִבִּים
מֵאֲמֵרוֹת פִּימוֹ קְצוּבִים	
לָבָם הֵם מְטִיבִים	
כָּלֶם מִקְבָּלִים בְּאֶהָבִים	160
יָדִיו (ה: יד)	יַפְעֵלוּ אַרְבַּע דְּמוּיֹת
טַפְס אָדָם לְהִיּוֹת	
חֲקָרָה בְּאַרְבַּע עֲדִיּוֹת	
זֶמֶן בִּינָה לְהִיּוֹת	
שׁוֹקִיו (ה: טו)	וְרִגְלָיו עוֹמְדוֹת עָלָיו
165	הוֹסְעָרוֹ מֵאֵד חֲזָלָיו
דְּחָפָם בְּסוּפָה וּבְסֻעָרִים	
גָּמַר לְרוּעָה סְפָרִים	
בָּם יֵאִירוּ מְאִירִים	
אִיָּה אֱלֹהֵי יְצוּרִים	170
רָם יִשְׁמְרֵם מְצִירִים	
עוֹטָרִים שְׁלוֹשׁ כְּתָרִים	
סוֹכְבִים בְּכִנְפֵיהֶם וְאוֹמְרִים	
נִסְעָרוּ מֵאֵד סְבִיבִים	
מֵאֵין תַּחְרוֹת וְעֶצְבִים	
לְפָנַי דָּר-כְּרוּבִים	
כְּבוֹד חֲצֹב לְהִבִּים	
יַחֲסֵם וּקְרָאָם חִיּוֹת	
טַפּוּסָה בְּשֵׁהֶם עֲשׂוּיֹת	
חֲתָנָה לְמִשׁוּי מְמִיּוֹת	
זְרִיז כְּחֶרֶב פִּיפִיּוֹת	
וַיִּקְרָא לְמִשׁוּי אֱלִיו	
הָעֵת כְּשִׁמְעוּ מֵלָיו	
דָּרָךְ גִּב הָרִים	
גָּזַר עֲשֹׂרֶת דְּבָרִים	
אֲחֲזֵם לְשִׁמְרָם בְּסֻדְרִים	
זֹאת לֹא לְזִמְרִים	
חֵיתָם בְּשִׁלַּח מְלָעוֹכָרִים	

155. עתיק יומין — כינוי להקב"ה. שלוש כתרים — כתר תורה, כתר כהונה וכתר מלכות עפ"י אבות ד. 156. ואומרים — קדוש, קדוש, קדוש ה' צבאות. 157. לחייו — מלחיו. נורא אש להבים — כינוי להקב"ה ור' ישעיה לל. נסערו מאד סביבים — כיתות המלאכים שרעשו סביבו, תהלים נג. 158. מאמרות פימו קצובים — כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך אחד, חגיגה יד. מאין תחרות — הכוונה למלאכי עליון, שאין להם לא קנאה ולא שנאה ולא תחרות, עפ"י ויקרא רבה ט. 159. דר כרובים — כינוי להקב"ה עפ"י תהלים פב. 160. כולם מקבלים באהבה — עול מלכות שמים. חוצב להבים — כינוי להקב"ה עפ"י תהלים כטג, ור' טור 105: 161. ידיו — של הקב"ה. ארבע דמויות — הן ארבע החיות שביחזקאל א,ה. 162. טיכס — חיבר. ור' ח. ילון, פרקי לשון 416. בשוהם עשויות — יחזקאל א,טז. 163. חקרה — עפ"י תנחומא, יתרו טו. בארבע עדויות — על דרך פרד"ס. חיתנה — חיתן את התורה. למשוי ממיות — כינוי למשה עפ"י שמות ב,י. 164. זריז — עפ"י מנחות מג, ע"ב כל הזריז במצווה זו זוכה ומקבל פני שכינה. כחרב פיפיות — במלחמתה של תורה. 165. שוקיו ורגליו עומדות עליו — על ערפל הר סיני עפ"י פרקי דרבי אליעזר הגדול מא. למשוי — למשה. 166. הוסערו מאד חייליו — שם, שם. 167. דחפם — מעורר אותם משנתם עפ"י פרקי דרבי אליעזר הגדול מא. בסופה וסערים — ר' שמות יט,טז. גב הרים — כינוי לסיני. 168. גמר לרועה ספרים — עפ"י שמות רבה מז,א בשעה שנגלה הקב"ה בסיני ליתן תורה לישראל אמרה למשה על הסדר המקרא ומשנה תלמוד ואגדה. 169-172. הברכות והקללות בטרם יעבור העם את הירדן. 169. יאירו מאירים — עיניך יאירו במאור התורה עפ"י ברכות יו, ע"א. לשמרם — את המצוות. בסדרים — כינוי לתורה.

170. לזמרים — כינוי ללוויים. 171. רם — כינוי להקב"ה עפ"י תהלים קיג,ד. מצירים — מאויבים. חיתם —

חֲזַקְמָם וְיִטְהַרְמָם בְּעֶצְמָם מִשְׁתָּהֲרִים
פְּקוּרָאִים זֶה אֶל זֶה וְאֹמְרִים:
וְהָאוֹפְנִים...

זולת

אָהֲבָתִי הַסְתּוֹפֶף בְּצִלָּךְ	אֲשׁוּרֵי מָה לָּךְ	175
אָנָּה הָלַךְ (ו: א)		
בְּמַעֲשֶׁיךָ חִלַּלְתָּ סִגְנוֹ	בְּכָל זֹאת לָגְנוּ	
דוּדֵי יֶרֶד לָגְנוּ (ו: ב)		
גִּבְנוֹנִים בְּהַבְלִיהֶם לְהַחְדִּילִי	רְפוּסָה הוּדִי לִי	
אֲנִי לְדוּדֵי - וְדוּדֵי לִי (ו: ג)		180
הוּדֵי הַבְּקָנוּ בְּמִרוּצָה	הַיּוֹתִי כְּמַעֲט תְּרוּצָה	
יָפָה אֶת רַעֲיָתִי כְּתִרְצָה (ו: ד)		
הָאֲכַלְתִּיךָ בְּשׁוֹר מוֹנִיךְ	מִדְּמִים יִשְׁכְּרוּ בּוֹנִיךְ	
הַסְבִּי עֵינֶיךָ (ו: ה)		
וְהִזְהִירִי מִלְּהִיּוֹתִי בְּעֶרְלִים	הִנֵּה שְׂמוֹעַ מְאִילִים	185
שִׁנִּיךָ כְּעֶדֶר הָרַחֲלִים (ו: ו)		

למען תחיו. מלעוברים — ולא לעוברי עברה. 175. הסתופף — לשהות. אשורי — צעדי עפ"י איוב לא, ז. 176. אנה הלך — שיהש"ר לפסוק: אומות העולם אומרים לישראל, אנה הלך דודך, ורש"י לפסוק: מאנים ומקנטרים אומות העולם את ישראל, אנה הלך דודך למה הניחך אותך עזובה, אלמנה. 177. במעשיך חיללת — ר' יחזקאל ז, כא. סגנו — כינוי לישראל. לגנו — לחופתו. 178. דודי ירד לגנו — שיהש"ר לפסוק: הקב"ה יודע במעשיו (של העם) וירד לעולם. ורש"י לפסוק: צוה לנו לבנות היכלו ויהיה שם עמנו. לגנו — זה העולם (שיהש"ר לפסוק). 179. גבנונים — כינוי לכל הרים: תבור, כרמל, חרמון, שהציעו את עצמם שעליהם תשרה השכינה. בהבליהם — משום שעליהם נעשתה עבודה זרה. להחדילי — להפסיק את הבניה. רפוסה — כינוי להר סיני. 180. אני לדודי ודודי לי — ומה שאתם אומרים לבקשו עמנו ולבנות עמנו אני לדודי ולא אתם לו ולא תבנו עמנו כעניין שנאמר (עזרא ד) לא לכם ולנו לבנות בית אלוהינו ואומר לכם אין חלק וצדקה וזכרון בירושלים (רש"י לפסוק). 181. במרצה — בשל הגזל. תרוצה — ישרה. יושר במקרא תרגמו תריץ. 182. כתרצה שיהש"ר לפסוק: אלו נשי תירען, כשרות היו, עמדו ומיחו על עצמן ולא נתנו מנזמיהן למעשה העגל. ורש"י לפסוק: כשאת רצויה. 183. האכלתיך בשר מוניך — ישעיה מט, כו. מדמים ישכרו בוניך — עפ"י ישעיה שם, שם. 184. הסבי עיניך — הסירי לבך ועיניך מעשות כמותם עפ"י ויקרא יח, ג. 185. והזהירי — והזהיר אותי הקב"ה. מלהיותי — שלא להיות. הנה שמוע מאילים — עפ"י שמואל א' טו, כב: הנה שמוע טוב להקשיב מחלב אילים. 186. שניך כעדר הרחלים — רש"י: הרחל הזאת כולה קדושה, צמרה לתכלת, בשרה לקורבן, קרניה לשופרות, שוקיה לחלילין מעיה לכינורות, עורה לתוף אבל הרשעים נמשלו לחיות שאין מהם

שם החכמה

מִלֵּא חֲפָצִי מִהֶמוֹן	וּמִנִּי בְּבַעַל הֶמוֹן	
כְּפֹלַח הָרְמוֹן (ו:ז)		
כִּי בְּדָמָם מְלַקְלָכוֹת	חֲרָבִי בְּחֶרְנִי מִמִּמְלָכוֹת	
שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת (ו:ח)		190
וּבְכָל יוֹם לְעֲנוּתִי	טִבְנִי עוֹד מְלַעְנוּתִי	
אַחַת הִיא יוֹנָתִי (ו:ט)		
נִעְרָה מִכָּל הַתְּקִיפָה	יָרִיעוּ הַמוֹנִים בְּהִזְקִיפָה	
מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה (ו:י)		
הַבְּכוֹר לֹא תִגּוֹז	כְּהוֹסֵר שָׁמָּה וַיִּגּוֹז	195
אֶל-גִּנַּת אֲגוֹז (ו:יא)		
אֲלֶכָה לַחֲגוֹר מִתְּנִי	לֹא אָשׁוּב לְעִיקְמַתְנִי	
לֹא יִדְעָתִי נִפְשִׁי שְׁמַתְנִי (ו:יב)		
זְכַרְנוּ מִלִּישָׁב עֲגוּמִית	מְלִיתְנִי עוֹר כְּסֻדוּמִית	
שׁוּבִי הַשּׁוֹלְמִית (ז:א)		200
רוֹצִיתִי מְלִיכָשׁ מְעִילִים	נִתְיָבְתוּ לְהַעֲלוֹת רָעָלִים	
מִה־יָפוֹ פָּעַמִּיךְ בְּנֻעָלִים (ז:ב)		

לקדושה כלום. 187. בבעל המון — שם היה לשלמה כרם. מהמון — טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים, תהלים לו, טז. 188. כפלח הרמון — שיהש"ר לפסוק: באותה שעה כשחזרו ממלחמת מדין התחיל משה לשבחן, אפילו ריקנין שבכם רצופים מצוות ומעשים טובים כרימון הזה. שכל מי שבא עבירה לידו וניצול ממנה ולא עשה אותה, מצווה גדולה עשה. 189. חרבי בחרני ממלכות — עפ"י ישעיה מז, ה. 190. ששים המה מלכות — שיהש"ר לפסוק: אלו ששים מסכתיות של הלכות. 191. טיבני עוד מלענותי ובכל יום לענותי — הטבת עמי כי עוניתי למען אלמד חוקיך (תהלים קיט, עא) בכל יום תנסה אותי. ושם רש"י: שנתיסרחי ועוניתי למען אשוב מדרך רעה ואשמור חוקיך. 192. אחת היא יונתי — שיהש"ר, זו היא כנסת ישראל. 193. כהזקיפה — בהתעלותה. יריעו לה בני ישראל (=המונים). 194. מי זאת הנשקפה — והנמשל הוא לומר כמה גדולה האומה ההיא שבכל פעם מוספת על עצמה סייגים וגדרים, עפ"י מצודת דוד לפסוק. 195. הבכור לא תגוז — עפ"י דברים טו, יט. 196. אל גינת אגוז — לפסוק, אריב"ל: נמשלו ישראל כאגוז, והכוונה, שלא יתעללו בהם עוד אומות העולם. 197. לעיקמתני — להתעקשותי. לחגור מותני — עפ"י מלכים ב' ד, כט. לא ידעתי נפשי שמתני — כנסת ישראל קראה על עצמה ולפי שיהש"ר לפסוק: כנסת ישראל אומרים לאומות העולם, אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי — קמתי. 199. מליתני עיוור — ולפני עיוור אל תתן מכשול (ויקרא יט, יד). כסדומית — כאנשי רשע, עפ"י בר"ר מא, י: כשאדם רע קורין אותו סדומי. מלישב — שלא לשבת. עגומית — מצוערת, עפ"י ירושלמי, סנהדרין כג, ג: ואני יושבת עגומה בביתי. 200. שובי שובי השולמית — שובי אלי להיות עמי את השלמה באמונתך, עפ"י רש"י לפסוק. 201. להעלות רעלים — בחינת הנה אנוכי שם את ירושלים סף-רעל לכל העמים. רוציתי מליבוש מעילים — עפ"י יהושע ד, כב, כג. 202. מה יפו פעמיך בנעלים — רש"י לפסוק: הם (=אומות העולם) אומרים לה (=לכנסת ישראל) חפצים אנו שתדבקי בנו בשביל נוי וחשיבות שראינו בך בעודך ביופיך. ומצודת דוד לפסוק: והנמשל הוא לומר את כנסת ישראל מזרע אברהם

ספר בקראי כהוגן	חננתי לפני מסוגן
עיני אויביי תפורים	שני שדיך פשני עפרים (ז:ג)
פקדני שבעים מגודל	ריותי טובו ויגדל
צוני כהניסי לנמל	בזקנך מלעבור אומל
קרעתי שמים כנהמת	יעדתך נעשה כנאמת
רשע מאברך כהומר	מלכי אליו יתמרמר
שפעו לענה נמר	תחתיו שח ויגמר
	אמרתי אעלה בתמר (ז:ט)

205

210

215

מאוד תחילי בשוכך לארצך ותבואי לביה"מ ברגלי' שלוש פעמים בשנה. 203. ספר בקוראי כהוגן — בקוראי כיאות ספר הברית. חננתי — העליתי תפילה לפני זקני העם (=מסוגן) כי אותה שעה עדיין לא שימשו כהנים בעבודתם. 204. שררך אגן — רש"י לפסוק: הגונה את להתחבר עמנו והדוגמא על שם לשכת הגזית היושבת בטבור הארץ. 205. תפורים — לשון בושא וכלימה. תפורים — האויבים צרורים בממלכתי. 206. שני שדיך כשני עופרים — רש"י לפסוק: שתי לוחות. ומצודת דוד, שם: והנמשל הוא על המלך וכהן הגדול המיניקים ומשפיעים. טובת המלך במלחמתו וכהן גדול בעבודתו. 207. פקדני שבעים מגודל, ריותי טובו ויגדל — כשירדו ישראל למצרים ירדו במנין, שנאמר (דברים י, כב) בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה וכשעלו במנין נאמר (שמות יב, לז) כשש מאות אלף רגלי. ריותי טובו — עפ"י ירמיה לא, יג. 208. צוארך כמגדל — רש"י לפסוק: ההיכל והמזבח שהם זקופים וגבוהים ולשכת הגזית גם היא שם עשויה לחזק ולמגן כמגדל השן. 209. ציוני כהניסי לנמל — עפ"י ויקרא יט, כג. בזקנך מלעבור איזמל — עפ"י ויקרא יט, כז. איזמל — תער. 210. ראשך עליך ככרמל — רש"י לפסוק: אלו תפילין שבראש שנאמר בהן (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, הרי היא חזקת ומוראן כסלע הרים וכרמל הוא ראש ההרים. 211. קרעתי שמים — עת מתן תורה. יעדתיך נעשה כנאמת — עד שלא שמענום (את המצוות) קיימנום. מיד פתחו וענו כאחד: "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע". 212. מה יפית ומה נעמת — מה יפית במצוות עשה ומה נעמת במצוות לא תעשה. 213. רשע — פרשת בלעם המכונה רשע ור' להלן. מאברך כהומר — שיהש"ר לפסוק: (פרשת בלק) בתחילה פותר חלומות היה (=אברך מזכיר את יוסף שאף הוא פתר חלומות) חזר להיות קוסם וחזר לרוח הקודש. מלכי אליו יתמרמר — כהופעתו הראשונה שבחלום. 214. זאת קומתך דמתה לתמר — וזהו שאמר ועמך כולם צדיקים וכתוב, צדיק כתמר יפרח (אבן-עזרא לפסוק). 215. שפעו לענה ומר — עושרו בקללות. תחתיו שח ויגמר — עפ"י משלי כח, י. 216. אמרתי אעלה בתמר — שיהש"ר לפסוק: אמרתי שאני מתעלה בכל אומה כולה ולא נתעליתי אלא בכס. ובמ"ר ג, א, הה"ד: צדיק כתמר יפרח.... מה תמרה זו אין בה פסולת אלא תמרים לאכילה, לולבין להילול, חריות לסינוך... כך הם ישראל, אין בהם פסולת, וכי והשווה טור 214.

תתש קשיותו לרשום תחת מה טוב

וחכך כִּיִּן הטוב (ז: י)

יפִיפּה בִּינָה השקתו החזיקה בו וחסקתו

אני לדודי ועלי חשוקתו (ז: יא)

220

חבקה באין מספרים זינה חמש ספרים

נשכימה לפפרים (ז: יב)

באפו עלה ריח רעיה דודה להפריח

הדודאים נתנו ריח (ז: יד)

הבאתיו לשמחת גילי מה תבקש מפעלי

225

מי יתנך פאח לי (ח: א)

הכנתי גלמי לרואך מיום באתי לקראתך

אנהגך אביאך (ח: ב)

פתרי נזר להחזיקני ומהמון עריץ לחזקני

230

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבנקני (ח: ג)

217. תותש קשיותו — סולקה עקשותו של בלעם ללכת לקלל את ישראל. מה טובו — אהליך יעקב (במדבר כד, ה). 218. וחיכך כִּיִּן הטוב — מצודת דוד לפסוק: מאמרִיך ישמחו לבי כִּיִּן הטוב... ליישר האהבה... לבל תימוט. 219. יפִיפּה בִּינָה השקתו החזיקה בו וגו' — מעשי בנות מואב בשטים כשהעם החל לזנות ל"בעל פעור" ור' במדב"ר כ, כג, תנחומא, מהדורת באבער, במדבר 116 וגינצבורג ב"אגדות היהודים" מוסיף "מן החידוש יש במאמר של במדב"ר והתנחומות, כי בלעם ציווה לבנות מואב שלא יתנו לכחורי ישראל להשתחוות לעבודה זרה כשהם במצב של שכרות, לפי שאז לא ייחשב להם הדבר לחטא". 220. אני לדודי ועלי חשוקתו — שיהש"ר לפסוק: אף על פי שאנו חשים אנו מצפים ומקווים לישועתו של הקב"ה בכל יום ויום. 221. חיבקה באין מספרים — הקב"ה קירב את ישראל לנצח. זינה חמש ספרים — קישט את העם בתורה. 222. נשכימה לכפרים — במקום לכרמים לצורך החריזה. ושיהש"ר: רוח הקודש צווחה ואומרת נצא ונטייל בדימוסין של עולם. 223. באפו עלה ריח — עפ"י שיהש"ר ז, ט. להפריח — ר' תהלים צב, יד. 224. הדודאים נתנו ריח — השווה עירובין כא, ע"א: ואמר רב חסדא, דרש מרי בר מר: מאי דכתיב: הראני ה' והנה שני דודאי תאנים וגו' הדוד האחד תאנים טובות מאד-אלו צדיקים גמורים, והדוד אחד תאנים רעות, אלו רשעים גמורים. ושמא תאמר: אבד סברם ובטל סיכויים? ת"ל הדודאים נתנו ריח: אלו ואלו עתידים שיתנו ריח. כן בשיהש"ר לפסוק. הבאתיו לשמחת גילי — הבאתיו לארץ ישראל עפ"י יואל ב, כא ושם רש"י. 226. מי יתנך כאח לי — מצודת דוד לפסוק: מי יתן ויסורו הסיבות המונעות אותי מעבודה תמימה כי אם כן היה הייתי אז עוסקת בתורה ובמצוות בכל מקומות שהלכתי. 227. הכנתי גלמי לרואך — הכנתי גופי כשתראני כלומר עם מותי, עפ"י תהלים קלט, טז. מיום באתי לקראתך — לשחר פניך, עפ"י משלי ז, טו. 228. אנהגך אביאך — מלשון הנהגה והליכה לבית המקדש (מצודת דוד ורש"י לפסוק). 229. כתרי נזר — לחזק אמונתי בהקב"ה. ומהמון עריץ — מהמון עריצים עפ"י ישעיה כט, ה. 230. שמאלו תחת לראשי וגו' — והנמשל, הנה בזה היית משרה שכינתך בי דרך אהבה וחיבה יתרה.

נֶאֱסָפוּ בָנוֹת יְרוּשָׁלַם הִגְדִּילוּ עָלַי מְלִיִּים
הַשְׁפַּעְתִּי אֶתְכֶם בָּנוֹת יְרוּשָׁלַם (ח:ד)

אֲזוּ כָּרְאָה פָּעֵלָה וְכוּרָה כְּכֹלָה לְבַעֲלָה
מִי זֹאת עֲלָה (ח:ה)

רִיב אָרִיב רִיבִיךָ חֲסִנְתִּיךָ נִחַלַת אוֹיְבֶיךָ 235
שִׁמְנִי בַחֲוָתָם עַל-לִבֶּךָ (ח:ו)

בְּהִתְקַבֵּצָם עָלַי אוֹיְבִים רָחֲשׁוּ לְהִלְמוּנִי מִכְּאֲבִים
מִים רַבִּים (ח:ז)

רַבְּדָה לְקָרִית חָנָה יִהְלָלָה מְאֹד מִתְּנָה
אָחוֹת לְנוּ קִטְנָה (ח:ח) 240

בְּבִיתָה הַמוֹנָה לְהָאָסָף יִשְׁרִירוּ שִׁירוֹת בְּכֶסֶף
אִם-חֹמָה הִיא נִבְנָה עָלֶיךָ טִירַת כֶּסֶף (ח:ט)

מִחֲזָרָת לִידִיו גְּלִילוֹת תִּפְנְתִּנִי שִׁירוֹת מְעוֹלוֹת
אֲנִי חֹמָה וְשָׂדֵי בְּמִגְדָּלוֹת (ח:י)

תְּמִימָה חֲתָנָה לְרוֹמָמוֹ יִשְׁתַּחֲוֶה לְדָבִיר אוֹלְמוֹ 245
כֶּרֶם הָיָה לְשִׁלְמָה (ח:יא)

הַקִּבְצִי מִכָּל דְּפָנָי חֲשׂוּבָה מִכָּל פְּנִינִי
כֶּרֶםִּי שְׁלִי לְפָנָי (ח:יב)

קוֹלֶךָ הַשְּׁמִיעִי בְּנִגּוֹנִים אָמְרוּ אֲשׁוּרֵי גָנִים
הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגָנִים (ח:יג) 250

231. מליים — לצורך החריזה. 234. מי זאת עולה — ישראל קרויים "מי זאת" עפ"י שיה"ש ג, ו. 235. ריב אריב ריביך וגו' — עפ"י ירמיה נ, לד. 236. שמני כחותם על לבך — כי אז אהיה אתך תמיד כחותם על לבך. ורש"י לפסוק: בשביל אותה אהבה תחתמני על לבך שלא תשכחני. 237. רחשו — חשבו. להלמוני מכאובים — כי רבים מכאובים לרשע (עפ"י תהלים לב, י). 238. מים רבים — אבן עזרא לפסוק: אלו אומות העולם. 239. רבדה לקרית חנה — שבח לירושלים. יהללה — עפ"י משלי לא, כח. מתנה — על מתן תורה. 240. אחות לנו קטנה — אלו ישראל עפ"י שיה"ש ר לפסוק. 241. בביתה המונה — בירושלים. 242. אם חומה היא וגו' — רש"י לפסוק: נהיה לה לעיר מבצר ולכתר ולגוי ונבנה לה את עיר הקודש ובית הבחירה. ואבן עזרא לפסוק: שומרת דתי. 243. מחזרת לידיו גלילות — עפ"י שיה"ש ר אלו לוחות הברית. תכנתני — ערך. 244. אני חומה וגו' — שיה"ש ר לפסוק: אני חומה אמרו ישראל לפני הקב"ה, רבש"ע אנו חומה ונעמיד מצוות ומעשים טובים כחומה. 245. תמימה — כינוי לתורה עפ"י תהלים יט, ח. 246. כרם היה לשלמה — כרם זו סנהדרין שעשויה שורות שורות ככרם. שיה"ש ר לפסוק. 247. דפניי — מכל הצדדין ור' מ. זולאי, עיוני לשון בפינוי יניי, ידיעות המכון לחקר השירה העברית, כרך שישי, חש"ו, עמ' קפד-קפה. חשובה מכל פניניי — עפ"י משלי ג, טו. 248. כרמי שלי לפני — מצודת דוד לפסוק: אני אשימה עליו עין לשומרו. 249. קולך השמיעי — שיה"ש ח, יג. 250. היושבת בגנים — אלו ישראל ד"א: חברים מקשיבים.

מִבְּשֵׁן תָּשִׁיב גְּדוּדִי נֶאֱמָן עוֹד מִלְּהַתְּגוֹדְדִי
 בָּרַח דּוּדִי (ח:יד)
 וְהַמְּלִיכָנִי אֶל מְרוֹמִים נִשְׁגָּב לְהַרְיחוֹ סָמִים
 עַל הָרֵי בְּשָׁמִים (ח:יד)

עזרת

255 עַל הָרֵי בְּשָׁמִים (ח:יד) אָרַח לְחִבְרָנִי שָׁם רָעִי
 בָּם לְרַעוּתִי וּלְהַרְבִּיעִי רוּעִי
 רָגַז חֲמָתוֹ וְאָפּוֹ עוֹד מִלְּהַשְׁמִיעִי
 הַחֹזֶק קִשְׁתִּי וְאִמְץ פֶּחַ זְרוּעִי
 מְנַהֲלִי מִבְּמַתִּי-יָם לְהַצִּילִי לְפָדְעִי
 הַחֵשׁ "הִנֵּה הֵנָּם" מִבְּשָׂרִי לְהוֹדִיעִי 260
 מִלֶּכֶךְ יָבוֹא לָךְ צוֹר מוֹשִׁיעִי
 כִּי הוּא מְגַנִּי וְקֶרֶן יִשְׁעֵי יְיָ סִלְעִי.
 וּדְבַרְתּוֹ עַל-לֶכֶךְ לְמַלְא רְצוֹנֶךָ אֶל-הָהָר הַמּוֹר (ד:ו)
 נְדוּדָה עֲגוּמָה בְּלִי עוֹד יְגוֹנֶךָ
 הִנֵּה שְׁמַתִּי כְּדָכָד שְׁמִשְׁתִּיךָ וּפְנֶיךָ 265
 אֲזַ תִּשְׁמַח בְּתוֹלָה בְּמַחֲוֹלַת נְגוֹנֶךָ
 זֶר עֲטָרַת תְּפָאֶרֶת בְּרֹאשְׁךָ לְמַגְנֶךָ

251. מבשן תשיב — עפ"י תהלים סח, כג. גדודי — עמי חסר כל. נאמן — כינוי למשה. עוד מלהתגודדי — ומשה איננו לאסוף אותי. 252. ברח דודי — מן הגלות שאנו בה, שיהש"ר לפסוק. 253. להריח — לתת לו ריח ור' ח. ילון, פרקי לשון, תשל"א, 113 — 114 וכאן להקטיר לפניו. 254. על הרי בשמים — על הרי ציון, שמקטירים שם בשמים. כן אבן עזרא לפסוק. 255. על הרי בשמים — זהו שירשור דרכו משתמש המשורר באותו פסוק בפתחת ה"עזרת" בו הוא סיים את ה"זולת". ארח לחברני — עפ"י איוב לד, ח. רעידודי. 256. במִּבְהָרִים. לרעותי ולהרביץ רועי — עפ"י שיה"ש א, ז. 257. חמתו ואפו — עפ"י דברים כט, כב. מלהשמיעי — לא להשמיע לפני. מלהישמיעי בכתה"י ותיקנתי לפי ח. שירמן. 258. החזק קשתי — עפ"י ירמיה ג, מב ובכתה"י קשתו ותיקנתי לפי ח. שירמן. ואמץ כוח זרועי — עפ"י תהלים פט, כב. 259. מנהלי מבמותי ים — עפ"י ישעיה מט, י. 260. הנה הנם — ראשון לציון, הנה הנם עפ"י ישעיה מא, כו. מבשרי — מושיעי משיחי. 261. מלכך יבוא לך — זכריה ט, ט והכוונה למלך המשיח. צור מושיעי — עפ"י תהלים פט, כו. 262. כי הוא מגיני וגו' — עפ"י שמאל ב' כב, ג. 263. הר המור — הוא הר המוריה. ודברתו על לבך — עפ"י קהלת ג, יח. למלא רצונך — עפ"י תהלים מ, ט. 264. נדודה עגומה — כינוי לכנסת ישראל. בלי עוד יגונך — עפ"י ישעיה נא, יא. 265. הנה שמתי כדכוד שמשותיך — ישעיה נד, יב. ופנך — בכתה"י ופניך ותיקנתי לפי ח. שירמן. 266. במחולת ניגונך — עפ"י שיה"ש ז, א. בכתה"י ניגוניך ותיקנתי לפי ח. שירמן. 267. עטרת תפארת בראשך — יחזקאל טז, יב.

רִיב אָרִיב רִבֵּךְ מְלֻקְחֵי עֶזְבוֹנֶךָ
 חֲגִי חֲגִיךָ שְׁלָמִי נְדָרֶיךָ בְּהוֹנֶךָ
 בָּאתִי לִגְנִי כִי הִגִּיעַ זְמַנְךָ עוֹד אֲבִנְךָ
 רָגְלִי מִבֶּשֶׁר לְהַשְׁמִיעַ לְפִזּוּרִים
 רְנוּ לִיעֶקֶב שְׁמָחָה וְהַשְׁמִיעוּ לְאַסּוּרִים
 כָּא הַיּוֹם הִגִּיעַ עֵת זְמִירִים
 יִרְנוּ יוֹשְׁבֵי סֶלַע וּבְרָאשׁ הָרִים
 מִתְהוֹמֹת הָאָרֶץ לְהַעֲלֵם וּלְנַעֲרֵם מַעֲפָרִים
 תִּרְוֶה חֲרָבֶךָ מָדָם וּמַחֲלָב אֲבִירִים
 יִחַרְבוּ הָאֵיִם מִקּוֹל זַעֲקַת שְׁפָרִים
 הִמָּסְכוּ גַם הֵמָּה מִמִּשְׁתַּה שְׁמָרִים
 חֲנוּן תַּחֲנוּן לְקוֹל זוֹעָקִים וְעוֹתָרִים
 זְקוּקֶיךָ הִבִּיאֵם לְבֵיתְךָ וּלְיָיִם מְשׁוֹרְרִים
 (שִׁירָה חֲדָשָׁה)

גאולה

בָּרַח דּוּדִי (ח:יד)
 אֶל הַר בֵּית יְיָ
 אֲזָנְהָרוּ אֵלֶיךָ הַמוֹנִי
 בָּבוֹאוֹ לְדוֹן אֶת רִינִי
 רְעוֹם יִרְעֵם אֶת מַעֲנִי

268. ריב אריב ריבך — עפ"י ירמיה נ, לד ור' טור. 235. מלוקחי עזבונך — עפ"י יחזקאל כז, יט. בכתה"י
 מלוקחי ותיקנתי לפי ח. שירמן. 269. חגי חגיך שלמי נדריך — נחום ב, א והמשך הפסוק בטור 271. בהונך —
 כך בכתה"י וח. שירמן תיקן בהמונך. 270. באתי לגני — שיה"ש ה, א. עוד אבנך — ירמיה לא, ג. 271. על
 ההרים רגלי מבשר — נחום ב, א ור' טור. 269. פזורים — כנסת ישראל. 272. רנו ליעקב וגו' — עפ"י ירמיה
 לא, ו. לאסורים — לשארית ישראל. 273. הגיע עת זמירים — עפ"י שיה"ש ב, יב וזמירים לצורך החריזה.
 274. ירנו יושבי סלע ובראש הרים — עפ"י ישעיה מב, יא. כך בכתה"י ושירמן תיקן עפ"י הפסוק המקראי,
 ומראש. 275. מתהומות הארץ וגו' — עפ"י תהלים עא, כ. ולנערם מעפרים — עפ"י ישעיה נב, ב. 276. מדם
 ומחלב אבירים — עפ"י שמואל ב' א, כב. 277. יחרדו האיים מקול זעקת שפרים — יחזקאל כז, טו.
 ושפרים — לצורך החריזה. ח. שירמן תיקן האין ושופרים. 278. הומסכו — בכתה"י הוסמכו וזו טעות המעתיק
 ותיקנתי לפי ח. שירמן. ממשטה שמרים — ממשטה יין, עפ"י ישעיה כה, לו. 279. חנון תחנון — עפ"י ישעיה
 ל, יט ושירמן תיקן חנון תחון עפ"י הפסוק המקראי. 280. זקוקיך — כינוי לבני ישראל המצורפים מכל
 החטאים. וכל הטור נסמך על מלאכי ג, ג. 281. ברח דודי — ברח לך, חושב־נא. 282. בהמשך לטור הקודם: אז
 נהרו אליך המוני עפ"י ישעיה ב, ב: והיה באחרית הימים נכון יהיה הר־בית ה'... ונהרו אליו כל גויים וזאת
 פתיחה נאה ל"גאולה".

- 285 הִנֵּה יוֹם בָּא לִי
מִבְּקַע הַר לְהִסִּיר דְּאֲבוֹנֵי
הַמֶּתֶק יִמְתּוֹק שֵׁם לְעֵנִי
מְרוֹם מְחֹשֶׁף זֶרְעֵי לְעֵנִי
אֲזִי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יְיָ
- 290 בֵּרַח דּוֹדִי (ח:יד)
בְּמִקְדָּם אֶל קְרִית חָנָה
וַתִּקְבֹּץ יְעוּדָה פֶּעַמִּיר גִּרְנָה
נְדוּדָה וּפְזוּרָה בְּכָל פָּנָה
הִסַּח בָּהּ וְהִשְׁלָכָה מִבֵּית חָנָה
אֲזִי תִרִיק חֶרֶב מִגִּדְנָה
רִיב רִיבָה מִיד מוֹנָה
חֵישׁ לְהִשְׁקָה וּלְהַעֲמִידָה לְכָנָה
אֶל-נָא רְפָא-נָא לָהּ.
- 295 בֵּרַח דּוֹדִי (ח:יד)
בְּמִקּוֹם שֵׁם הַדּוֹמוֹ
רְצוֹת שְׁלָמִים וְחֹטְאוֹת עָמוֹ
רָם יִבִּיט נָא מִמִּקּוֹמוֹ
בִּרְךְּ יִבְרַכֶּם אֵל בְּשֵׁמוֹ
יִשְׁמְחוּ וַיַּעֲלִצוּ אוֹהֲבֵי שְׁלוֹמוֹ
מִתַּחַת שָׁרְשׁוֹ וּמִמַּעַל פְּרִיָּמוֹ
תְּבוֹא בְּרַכַּת טוֹב עָלֵימוֹ
יִהְלְלוּ אֶת שֵׁם אֱלֹהֵימוֹ
חֲזַקִּם וְאַמְצִם אֵל מְטַעֲיָמוֹ
אֲמוֹנִים בְּנֵי מַאֲמִינִים כְּלָמוֹ
גּוֹאֲלֵינוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ
בְּגִלְל אֲבוֹת.

290. קרית חנה — ירושלים. 291. יעודה — ישראל. מיכה ד, יב. 295. מונה — האומות המציקות לה.
309. בגלל אבות — בגלל אבות תושבי בנין. ר' עמרם גאון פוסל לשון זו אף על פי כן נוהגת היא ברומי ויסודה
לפי אלבוגן, במנהג ארץ-ישראל.